

Återförsäkringspolitik?

En kvalitativ fallstudie om Sveriges beslut att delta i
Operation Inherent Resolve

Abstract

Has Sweden abandoned its traditions on what foundations military interventions are decided upon, such as a solid UN mandate, valid framework organizations and inviolable legal status of its personnel?

In June 2015 Sweden decided to participate in Operation Inherent Resolve in Iraq. Twelve days later a new defence-policy was decided, focusing on national capabilities. Furthermore, government was criticized for abandoning military interventions decision-making traditions.

Through qualitative text analysis of public documents originating from the decision-making process the decisions between June 2015 and December 2017 is analysed in order to explain why Sweden choose to participate in Operation Inherent Resolve. The analysis is framed by Graham Allison's theories on foreign policy decision-making, using the rational actor model and the governmental politics model.

By participating in Operation Inherent Resolve Sweden manage to maintain and develop its broad global cooperation that is vital for Swedish national security and at the same time initiating a security policy change that pays more attention to national capabilities than before. Altruistic rhetoric frames the government bill and sets the conditions for making all political parties favour the decision though there were several vital basics missing compared to Swedish tradition.

Keywords: Operation Inherent Resolve, Iraq, Sweden, security policy, Graham Allison.

Words: 10140.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställning.....	1
1.1.1	Forskningsfrågor	2
1.2	Avgränsningar	2
2	Bakgrund till insatsen	3
3	Tidigare forskning	5
4	Teori	6
4.1	Rationella aktörsmodellen.....	7
4.2	Förhandlingsmodellen	7
5	Metod	9
5.1	Analysverktyg	10
5.1.1	Operationalisering av rationella aktörsmodellen.....	10
5.1.2	Operationalisering av förhandlingsmodellen	10
5.2	Källor.....	10
6	Resultat	12
6.1	Rationella aktörsmodellen – att delta	12
6.1.1	Vilka hot förelåg vid beslutet om deltagande i OIR?.....	12
6.1.2	Vilka möjligheter förelåg vid beslutet om deltagande i OIR?	12
6.1.3	Vilka svenska strategiska målsättningar rådde vid tillfället?.....	13
6.1.4	Vilka handlingsalternativ existerade inför beslutet?	14
6.1.5	Vilka konsekvenser innebar respektive handlingsalternativ?	14
6.1.6	Vilket val gjordes utifrån de rådande förutsättningarna?	16
6.2	Rationella aktörsmodellen – fortsatt deltagande	16
6.2.1	Förändrades hoten?	16
6.2.2	Förändrades möjligheterna?	16
6.2.3	Förändrades målsättningarna?.....	17
6.2.4	Förändrades handlingsalternativen?	17
6.2.5	Vilka konsekvenser innebar respektive nytt handlingsalternativ?	17
6.2.6	Vilka val gjordes utifrån de förändrade förutsättningarna?	18
6.3	Förhandlingsmodellen – att delta	18
6.3.1	Vilka aktörer formade handlingsalternativen och besluten?	19

6.3.2	Vilka faktorer formade aktörerna?	19
6.3.3	Vilka faktorer påvisade respektive aktörs påverkan?.....	21
6.3.4	Vilka forum användes för diskussion, beredning och beslut?.....	21
6.4	Förhandlingsmodellen – fortsatt deltagande	22
6.4.1	Förändrades aktörerna?	22
6.4.2	Förändrades faktorerna som formade aktörerna?.....	22
6.4.3	Förändrades aktörernas påverkan?	23
6.4.4	Förändrades forumen?.....	24
7	Diskussion och slutsatser.....	25
7.1	Rationella aktörsmodellen.....	25
7.1.1	Svar på forskningsfrågorna utifrån rationella aktörsmodellen.....	26
7.2	Förhandlingsmodellen.....	27
7.2.1	Svar på forskningsfrågorna utifrån förhandlingsmodellen.....	28
7.3	Sammanfattning av analysmodellerna	28
7.3.1	Svar på forskningsfrågorna utifrån sammanfattning av analysmodellerna	29
7.4	Avslutande diskussion.....	29
	Referenser.....	31

1 Inledning

Den 3 juni 2015 fattar riksdagen beslut om att Sverige ska delta i den väpnade insatsen inom ramen för *Operation Inherent Resolve* i Irak, något som inte ens avgående utrikesministern Carl Bildt bedömde som sannolikt nio månader tidigare. Tolv dagar senare fattar riksdagen beslut om försvarspolitisk inriktning för 2016–2020. Denna innebär bl.a. att:

Det enskilt viktigaste under försvarsinriktningsperioden 2016 t.o.m. 2020 är att öka den operativa förmågan i krigsförbanden och att säkerställa den samlade förmågan i totalförsvaret (Prop. 2014/15:109, s. 50).

Tyngdpunktsförskjutningen från internationella insatser till nationellt försvar understryks av att 1,3 miljarder kronor omfördelades från anslaget 1:2 *Försvarmaktens insatser internationellt* till anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* (Prop. 2014/15:109, s. 62).

1.1 Syfte och frågeställning

Att försöka förstå och förklara drivkrafterna bakom Sveriges beslut att delta i internationella militära insatser har varit ett återkommande diskussionsämne under de insatser författaren själv deltagit i. Både Riksrevisionens utredning *Svenska bidrag till internationella insatser* och riksdagens särskilda utredning *Sverige i Afghanistan 2002–2014*, pekar på bl.a. på otydliga målsättningar och bristande uppföljning (RiR 2011:14; SOU 2017:16). Beslut om svenskt deltagande i en internationell militär operation ställer höga krav på beslutsfattarnas medvetenhet. Den svenska Afghanistaninsatsen som inledningsvis beskrevs som liten, enkel och kortvarig blev senare stor, komplicerad och långvarig (Agrell 2013, s. 318–333).

Beslutet om svenskt deltagande i Operation Inherent Resolve (OIR) i Irak fattas i ett säkerhetspolitiskt paradigmskifte. Rysslands agerande föranleder återuppbyggnaden av både det nationella militära försvaret såväl som totalförsvarsförmågan (Ds 2014:20; Ds 2017:66). Denna kontext ger studien dess inomvetenskapliga relevans då tidigare forskning huvudsakligen avhandlat svenska insatser inom ramen för den internationalisering som följde i solidaritetspolitikens spår (Bergqvist 2014). Dessutom skiljer sig Irakinnsatsen från tidigare insatser på flera punkter. Den leds av USA, detta har inte hänt sedan 1993 då ett svenskt fältsjukhus verkade i Somalia inom ramen för *Unified Task Force* (UNITAF) (Försvarmakten 1). Vid beslutstillfället råder oenighet kring huruvida den folkrättsliga grunden för insatsen är tillräcklig samt kring personalens rättsliga status (2014/15:UFöU4). Dessa faktorer är ur ett svenskt historiskt perspektiv

anmärkningsvärda och gör beslutet att delta i OIR som ett intressant fall att förklara.

Under perioden juni 2015 till december 2017 fastställs nya nationella inriktningar som berör totalförsvaret, terroristbekämpning och säkerhetsstrategier. Dessutom publiceras flera rapporter, bl.a. om afghanistaninsatsen. Detta föranleder ett intresse att identifiera och eventuellt förklara om drivkrafterna bakom Irakinsatsen förändras (Regeringen 2014/15:146; Ds 2017:66; Regeringen 2016/17:196; SOU 2017:16; Nationell säkerhetsstrategi 2017).

Förutom den inomvetenskapliga relevansen erfar författaren att det inom Försvarmakten föreligger ett ökat behov av förståelse för svenskt säkerhetspolitiskt beslutsfattande i allmänhet och för de internationella insatsernas framtida roll i synnerhet.

1.1.1 Forskningsfrågor

- Vilka politiska drivkrafter låg bakom beslutet om svenskt deltagande i Operation Inherent Resolve i Irak?
- Förändrades de politiska drivkrafterna efterhand som det beslutas om fortsatt deltagande i insatsen och om så var fallet, varför?

1.2 Avgränsningar

Studien avgränsas till den parlamentariska beslutsprocessen som leder fram till svenskt deltagande i OIR. Totalt omfattar detta fem riksdagsbeslut mellan juni 2015 och december 2017.

Studien avgränsas till användandet av det militära maktmedlet som en del i svensk säkerhetspolitik, vilket inneburit att exempelvis biståndspolitik avgränsats bort.

Aktörsanalysen avgränsas till att omfatta de åtta riksdagspartierna samt Försvarmakten. Aktörsanalys på individnivå har inte varit genomförbar i denna studie då insatsen är pågående och omgärdad med sekretess. Detta har också inneburit att aktörsanalysen av Försvarmakten avgränsats till den information som inte är sekretessbelagd.

Av de teoretiska förklaringsmodellerna avgränsas *organisationsmodellen* bort p.g.a. av begränsade möjligheter att ta del av organisationernas interna procedurer och informella handlingsregler.

2 Bakgrund till insatsen

ISIS¹ grundades ur delar av Al Qaida i Irak 2004 men dess ursprung kan spåras tillbaka till 1999. ISIS inriktade sig inledningsvis på att bekämpa den shiitiskdominerade irakiska regeringen som bildats efter USA:s invasion 2003. I samband med inbördeskriget i Syrien 2011 började delar av ISIS bekämpa den syriska regeringen och växte sig starkare bl.a. p.g.a. tillgången till vapen. 2013 återupptog ISIS sina upprorshandlingar i Irak. Delar av den sunnidominerade irakiska officerskåren som ansett sig marginaliserad anslöt sig till olika motståndsgupper, inklusive ISIS, vilket gav dessa ökad militär förmåga (Gross 2017, s. 222–224). Under 2013 och 2014 rådde ett politiskt kaos i Irak som i kombination med demoraliserade irakiska säkerhetsstyrkor skapade ett säkerhetsvakuum. Detta möjliggjorde för ISIS att lägga under sig stora territorium inklusive större städer (Prop. 2014/15:104, s. 5).

Upprepade uppgifter om ISIS grova övergrepp på de mänskliga rättigheterna ledde till att FN:s säkerhetsråd den 17 juni 2014 antog säkerhetsrådsresolution 2161. Denna förnyade de restriktioner avseende finansiering, rörlighet och vapen riktade mot global terrorism som grundlagts i resolution 1267 från 1999 (UNSCR 2161 2014).

Den 25 juni 2014 begärde Irak stöd, via FN:s generalsekreterare, med att bekämpa ISIS. Stödet som efterfrågades var bl.a. utbildning och materiel till den irakiska militären (Prop. 2014/15:104, s. 4). Redan dagen innan gavs amerikanska arméns centrala högkvarter i Kuwait, ARCENT, i uppgift att utgöra operativt högkvarter och i augusti 2014 inleddes flyganfall mot ISIS i syfte att begränsa deras offensiv (Operation Inherent Resolve 1).

Den 15 augusti 2014 fattade FN:s säkerhetsråd beslut om resolution 2170 som kraftfullt fördömer ISIS brott mot de mänskliga rättigheterna i Irak och Syrien samt upprepar de sanktioner som är avsedda att försvåra internationell terrorism som grundlades i resolution 1373 (2001). Resolutionen återoppar kapitel VII i FN-stadgan² (UNSCR 2170 2014).

Den 10 september 2014 beslutade USA att skapa en bred koalition med syfte att bekämpa ISIS i Irak och Syrien. I beslutet återoppar USA säkerhetsrådsresolution 2170 som bl.a. säger att terrorism bara kan besegras

---

¹ Islamiska Staten i Irak och Syrien. Benämningen ISIS används i denna uppsats som benämning på den gruppering som i andra sammanhang omnämns: *Al-Qaida i Irak (AQI)*, *Daesh*, *Daish*, *Islamiska staten (IS)*, *Islamiska staten i Irak (ISI)*, *Islamiska staten i Irak och Levanten (ISIL)*, *Al-Qaeda Separatists in Iraq and Syria (QSIS)* m.m.

² Kapitel VII i FN-stadgan reglerar "Inskridande i händelse av hot mot freden, fredsbrott och angreppshandlingar" vilket bl.a. innebär rätten att bruka våld i syfte att upprätthålla eller återställa internationell fred och säkerhet (UNRIC 1).

genom uthålliga och breda insatser genom ett aktivt deltagande och samarbete mellan alla stater (US Department of State 1). ”Kort därefter anslöt sig Sverige till koalitionen” (Prop. 2014/15:104, s. 4).

Den 24 september 2014 antogs säkerhetsrådsresolution 2178 som även denna åberopar kapitel VII. Resolutionen vädjar till medlemsstater att, genom bilaterala avtal, stödja varandras byggande av förmågor för att kunna motverka terrorism. Det finns dock inget mandat som bemyndigar medlemmarna att ”med alla till buds stående medel” bekämpa ISIS, motsvarande mandaten för Kosovo, Afghanistan och Libyen (UNSCR 2178 2014; UNSCR 1244 1999; UNSCR 1386 2001; UNSCR 1973 2011).

OIR leds av USA:s centrankommando, US CENTCOM i Tampa, Florida. Operationens mål är att: ”I samarbete med styrkor från samarbetspartners besegra ISIL militärt i Irak och Syrien och därmed skapa förutsättningar för efterföljande operationer i syfte att öka regional stabilitet”. Koalitionens syfte är att därefter besegra ISIS ideologiskt genom diplomati, ekonomi, information och rättsväsende (Operation Inherent Resolve 2).

Koalitionen bestod i mars 2018 av 75 partners³, varav fyra var organisationerna Arabförbundet, Interpol, EU och NATO, övriga var stater bl.a. samtliga EU-medlemmar (The global coalition 1).

Av de nordiska länderna deltar alla, förutom Island, med militära enheter vars huvudsakliga uppgifter är rådgivning och utbildning. Danmark har störst bidrag med fler än 180 personer närvarande. Danmark har dessutom tidigare deltagit med strids- och transportflygförband (Forsvaret 1). Norge har totalt ca 120 personer närvarande (Itjenestefornorge 1). Finland har ca 100 personer närvarande. (Puolustusvoimat 1). Sverige har f.n. ca 70 personer i Irak för utbildnings- och rådgivningsuppgifter. (2017/18:UFöU2).

---

³ I Prop. 2017/18:31 anges 69 nationer och fyra organisationer.

3 Tidigare forskning

Det finns omfattande forskning kring svenskt deltagande i internationella militära insatser. Dock har ingen tidigare forskning identifierats som avhandlar Sveriges deltagande i OIR.

Nils Andréén förklarar bland mycket annat alliansfrihetens pris, dess transformering från andra världskriget fram till 2002 och kalla krigets återförsäkringspolitik (Andréén 2002, s. 104ff).

Jan Ångström har belyst Sveriges internationella insatser ur ett säkerhetsperspektiv och ett identitetsperspektiv. Ur säkerhetsperspektivet stödjer svenskt deltagande i internationella militära insatser den egna säkerheten. Ur identitetsperspektivet upprätthålls den svenska strategiska kulturen, solidariteten till de konfliktdrabbade ländernas befolkning (Ångström 2010, s. 180–196).

Wilhelm Agrell framhåller beslutsfattarnas bristande uppföljning och hur afghanistaninsatsen ”bara blev”. Han framhåller inte argumenten för afghanistaninsatsen som ett exempel på svenska säkerhetsintressen utan betonar mer de altruistiska skälen (Agrell 2013, s. 76–80).

Fredrik Doeser beskriver möjliggörandet av Libyeninsatsen som en följd av fem väsentliga faktorer: Moralisk skyldighet, gedigen folkrättslig grund, tydliga operativa ledningsförhållanden, parlamentarisk enighet samt tillgängliga militära resurser (Doeser 2014, s. 649–654).

Edström & Gyllensporre har studerat tre insatser inom tre olika organisationer som beslutats under tre olika regeringsförhållanden och belyser bl.a. regeringens centrala roll i beslutsprocessen (Edström & Gyllensporre 2014, s. 157–193).

Lisbeth Aggestam och Adrian Hyde-Price beskriver Sveriges säkerhetspolitiska utveckling efter kalla kriget som anmärkningsvärd. Sverige har i högre grad än jämförbara nationer använt det militära maktmedlet som verktyg i en aktiv utrikes- och säkerhetspolitik. Som skäl framhålls både en svensk tradition av altruism och instrumentella orsaker som att utöva globalt inflytande (Aggestam & Hyde-Price 2015).

Jacob Westberg beskriver 200 år av svenska säkerhetsstrategier. Han beskriver Sveriges ökade ambition i sökandet av internationella samarbeten och menar bl.a. att det råder ett ömsesidigt beroendeförhållande mellan mål och medel i de internationella samarbetena (Westberg 2015, s. 194–196).

Utöver dessa finns flera studentuppsatser som avhandlar svenska internationella insatser. Dessas resultat stödjer i stort tidigare forskning.

4 Teori

Studien använder de teoretiska analysmodeller om politiskt beslutsfattande som amerikanen Graham Allison presenterade 1971 i sin bok *Essence of decision Explaining the Cuban missiles crisis*. Boken är en fallstudie av Kubakrisen 1962 som sökte svaren på varför Sovjetunionen respektive USA fattade de beslut de gjorde (Allison & Zelikow 1999, s. 1).

1999 gavs den andra upplagan ut, denna gången tillsammans med Philip Zelikow. Allison's argument för att ge ut en andra reviderad upplaga var dels ökad tillgång på empiri efter att sekretessen hävts på båda sidor. Dels hade forskningen kring politiskt beslutsfattande framskridit, bl.a. genom de som använt eller kritiserat Allison's teorier. Detta har omsatts i den andra upplagan.

Valet av teori i denna studie motiveras bl.a. med att den är välanvänd för att studera utrikespolitiskt beslutsfattande samt att den utgör kurslitteratur på flertalet välrenommerade lärosäten (Allison & Zelikow 1999 s. vii-viii, 7).

Generell kritik mot teorin har framförts av bl.a. Jonathan Bendor och Thomas H Hammond som dels anser att Allison inte hade tillräcklig insikt i beslutsprocesserna när han författade ursprungsupplagan 1971. Denna kritik kan avfärdas efter nuvarande upplaga utgivits. Vidare ansåg de att första och andra modellerna var förenklade, bl.a. att första modellen inte tog hänsyn till att aktörer kan ha flera målsättningar. Denna kritik är relevant att beakta i denna studie då det politiska beslutsfattandet måste hantera en stor bredd av målsättningar i kombination med ändliga resurser (Bendor & Hammond 1992).

Allison formulerar tre modeller för beslutsfattande: *Rational Actor Model*, fortsättningsvis benämnd *rationella aktörsmodellen*, *Organizational behavior model*, fortsättningsvis benämnd *organisationsmodellen* samt *Governmental politics model*, fortsättningsvis benämnd *förhandlingsmodellen*. Rationella aktörsmodellen kan ses som den förhärskande teorin, att alla beslut tas utifrån ett rationellt perspektiv. Allison anser dock att den behöver kompletteras och här utgör organisationsmodellen och förhandlingsmodellen komplementen för att uppnå djupare förklaringar. Detta krävs för att omsätta slutsatserna till prediktioner om framtida beslut (Allison & Zelikow 1999, s. 3–5).

Vid användandet av de tre modellerna krävs förståelse för att olika frågor genererar olika svar. Summan av dessa svar ses i denna studie som den helhet som slutligen analyseras i syfte att ge svar på forskningsfrågorna. Detta är nödvändigt då endast överlappande och i viss mån konkurrerande perspektiv förväntas skapa förståelse för denna typ av frågor (Allison & Zelikow 1999, s. 385–387, 389). Som tidigare nämnts används inte organisationsmodellen i denna studie varvid den inte beskrivs djupare.

4.1 Rationella aktörsmodellen

Rationella aktörsmodellen betraktar aktören, i detta fall staten Sverige, som en enhetlig aktör som agerar utifrån samma målsättningar, samma problemformulering och samma handlingsalternativ (Allison & Zelikow 1999, s. 15).

Allison definierar rationalitet som ett agerande som överensstämmer med specifika målsättningar i en given situation där agerandet syftar till att uppnå största möjliga nytta, ett s.k. vinstmaximerande agerande (Allison & Zelikow 1999, s. 17). Utifrån denna definition genererar Allison fyra områden att beakta vid beslutsfattande eller vid analys av fattade beslut:

- *Mål och syfte.* Vilka säkerhetspolitiska målsättningar förväntas uppnås och vilka hot eller problem kan därmed begränsas, undanröjas eller lösas?
- *Alternativ.* Vilka handlingsalternativ existerar för beslutsfattaren i den givna situationen, vilka möjligheter och begränsningar innebär dessa?
- *Konsekvenser.* Varje handlingsalternativ genererar konsekvenser som i sin tur innebär olika grad av avkastning mot vad som förväntas uppnås.
- *Val.* Det rationella valet av handlingsalternativ är det som ger högst avkastning (Allison & Zelikow 1999, s. 18).

En händelse anses förklarad när ett beslut kan anses vara ett rimligt sätt att uppnå givna målsättningar (Allison & Zelikow 1999, s. 5).

Modellen har kritiserats utifrån flera aspekter. Att förutsätta en stats eller regerings agerande som enhetligt är svårt. Moderna demokratier, är uppbyggda av flera olika aktörselement som var och en har i uppgift att skapa beslutsunderlag och effektuera beslut och dessa kan svårigen ha identiska uppfattningar om den givna situationen (Allison & Zelikow 1999, s. 3). Vidare kan modellen kritiserats utifrån dess fokus på rationalitet när många handlingar, åtminstone vid en historisk tillbakablick, kan anses irrationella. I denna studies kontext kan modellen likväl anses relevant då svenska internationella militära insatser behandlas inom ett parlamentariskt sammansatt utskott samt att sändandet av väpnad trupp utomlands är ett beslut förbehållet riksdagen. Dessutom har Sverige en lång historik av parlamentarisk enighet inom säkerhetspolitiken. Sammantaget pekar dessa faktorer på att staten Sverige agerar enhetligt vid säkerhetspolitiska beslut.

Allison framhåller Herbert Simons skillnad mellan full rationalitet, baserad på all information och alla handlingsalternativ, och begränsad rationalitet, som mer realistiskt bygger på begränsad information och begränsade handlingsalternativ. Det senare kan anses vara utgångspunkt vid analys av beslut som fattats under tidspress men i denna studies fall råder snarare det förstnämnda i meningen att det funnits gott om tid för framtagning av beslutsunderlag samt beredning av beslutet (Allison & Zelikow 1999, s. 19–20).

4.2 Förhandlingsmodellen

Förhandlingsmodellen tar varken sin utgångspunkt i att beslut fattas av en enhetlig aktör eller skulle vara en effekt av en organisationsstruktur och dess procedurer. Istället fokuserar förhandlingsmodellen på den delade makten och det köpslående mellan särintressen som formar politiken. Varje politisk aktör, individ, antas företräda ett eller flera särintressen som påverkar hur denne förhåller sig i politiska frågor. Genom förhandling, exempelvis en eftergift i en fråga, förväntas aktören få genomslag för sina intressen i en annan fråga, alternativt inkludera sitt intresse i ett större sammanhang (Allison & Zelikow 1999, s. 6).

Politik definieras som ”balansera olika gruppintressen mot varandra” eller ”direkt främja något enskilt gruppintresse” (SAOL 2006). Denna definition stämmer väl överens med kärnan i Allison's förhandlingsmodell. Modellen ser ingen enhetlig aktör utan en mängd aktörer som i en och samma fråga kan representera flera intressen, inklusive personliga, och omvänt kan företräda ett intresse i mer än en fråga. Detta kan exempelvis innebära att flera aktörer har samma strategiska mål men olika vägar att nå det eller t.o.m. olika strategiska mål (Allison & Zelikow 1999, s. 255–257).

För att analysera ett beslut enligt förhandlingsmodellen krävs det att man lyckas identifiera aktörerna och deras roller, nivå av inflytande, vad som format aktören samt var förhandlingen genomförts och hur den gick till (Allison & Zelikow 1999, s. 390).

Vad som format en aktör kan ha flera orsaker, väljarbas, ideologi, personliga mål men även i vilken kontext de verkar för tillfället. Allison sammanfattar aktörernas roller med uttrycket ”*where you stand is where you sit*” som i denna studie kan exemplifieras med att en aktör ur ett politiskt parti kan antas företräda ett intresse medan en aktör på en myndighet kan antas företräda ett annat. (Allison & Zelikow 1999, s. 307).

En händelse anses förklarad när det klargjorts vilka aktörer som var inblandade och hur de agerade mot varandra under den process som slutligen ledde fram till beslutet. (Allison & Zelikow 1999, s. 6).

Kritik mot modellen som bl.a. Allison själv framför är att den kan anses anklaga politiker för att sätta egna särintressen före nationell säkerhet. Dessutom medger Allison att modellen ställer stora krav på både analytiker och läsare. Att penetrera den stundtals kaotiska politiska miljön, inhämta information och dra slutsatser enligt förhandlingsmodellen innebär utmaningar (Allison & Zelikow 1999, s. 257–258). Detta har inneburit att denna studie förhållit sig till de konkreta frågeställningar som Allison presenterar som analysinstrument samt att endast aktörer som påverkat beslutet genom officiella kanaler, motioner och anföranden, har varit möjliga att analysera.

5 Metod

Studien genomförs som en teorikonsumerande enfallsstudie där källmaterialet analyseras genom kvalitativ textanalys. Analysverktygen utgörs av Allisons konkretiserade stödfrågor till respektive analysmodell och syftar till att rama in det undersökta fenomenet.

Den kvalitativa analysen innebär bearbetning och tolkning av texter och har både en praktisk betydelse, genom att systematisera källmaterialet, och en teoretisk betydelse, genom att tolka materialet utifrån valt perspektiv. I denna studie systematiseras källmaterialet först tematiskt och kronologiskt i syfte att klargöra vilket beslut som påverkat efterföljande. Därefter analyseras materialet med stöd av analysverktygen med ambitionen att helheten i källmaterialet ska generera mer än summan av delarna i materialet (Johannesson & Tufte 2002, s. 69–72; Esaiasson m.fl. 2017, s. 211–212). Forskningsfrågorna besvaras först utefter respektive analysmodell och slutligen besvaras forskningsfrågorna efter en syntes av båda analysmodellerna.

Tolkning är ett centralt begrepp i kvalitativ analys och innebär att sätta enskilda händelser och företeelser i ett större sammanhang, i denna studie Allisons teorier, som utmynnar i slutsatser som skapar en högre nivå av förståelse (Johannesson & Tufte 2002, s. 69–72). Denna studie inriktar sig på källmaterialets manifesta budskap, vilket innebär att tolkningen utgår direkt från texten. Förhandlingsmodellen innebär en risk att fastna för aktörernas latent budskap, detta har dock inte eftersträfvats då analysen avgränsats till officiella handlingar och debatter. Tolkningsarbetet genomförs med stöd av Allisons förklaringsmodeller som bidrar med konkreta analysverktyg som definierar tolkningsutrymmet (Esaiasson m.fl. 2017, s. 226–229; Allison & Zelikow 1999, s. 389–390).

Avståndet mellan texten och tolkaren anses kort då författaren har stor förförståelse om internationella insatsers beslutsprocess på både militärstrategisk och strategisk nivå. Denna förförståelse har beaktats under hela studien i syfte att bibehålla studiens oberoende och undvika tendens. Detta innebär bl.a. att information som inte kan styrkas genom officiella källor inte används (Thurén 2007, s. 58–62).

Fallstudien eftersträvar att samla mycket information om ett väl avgränsat fenomen och är ingen egen metod utan snarare en forskningsstrategi (Johannesson & Tufte 2002, s. 56). Robert K Yin refererar till Graham Allisons *Essence of decision* för att exemplifiera fallstudien som samhällsvetenskaplig metod och framhåller den som ett bevis på att enfallsstudien kan verka förklarande och generaliserande (Yin 2006, s. 20).

Att studien är teorikonsumerande innebär att det är det enskilda fallet som står i centrum för studien och att redan vedertagna förklaringsmodeller används för att

försöka besvara de aktuella forskningsfrågorna och härvid anses det inte särskilt viktigt om studiens resultat är generaliserbart på andra fall än det undersökta (Esaiasson m.fl. 2017 s. 42, 89).

Den kvalitativa textanalysen genomförs med stöd av Allison's konkretiserade stödfrågor i syfte att rama in det undersökta fenomenet (Esaiasson m.fl. 2017 s. 218–220). För att kunna besvara forskningsfrågorna har Allison's frågor operationaliserats för att passa studiens kontext (Johannesson & Tufte 2002, s. 44–46).

5.1 Analysverktyg

Inom respektive analysmodell har Allison konstruerat ett antal konkreta frågor, ”*cookbook questions*”, vars svar syftar till att klarlägga de faktorer som rådde i det undersökta fallet och härigenom besvara forskningsfrågorna. I denna studie används dessa frågor som analysverktyg i syfte att utgöra ramen för analys och tolkning av materialet. Allison rekommenderar att frågorna förenklas och anpassas till studiens kontext, detta utgör studiens operationalisering av teorin (Allison & Zelikow 1999, s. 8, 389–390).

För att analysera beslutet *att delta* ställs nedan frågor till de dokument som var giltiga vid det första beslutet. För att analysera *fortsatt deltagande* ställs samma frågor till de dokument som var giltiga vid respektive efterföljande beslut i syfte att identifiera förändringar.

5.1.1 Operationalisering av rationella aktörsmodellen

- Vilka hot förelåg vid beslutet om deltagande i OIR?
- Vilka möjligheter förelåg vid beslutet om deltagande i OIR?
- Vilka svenska strategiska målsättningar rådde vid tillfället?
- Vilka handlingsalternativ existerade inför beslutet?
- Vilka konsekvenser innebar respektive handlingsalternativ?
- Vilket val gjordes utifrån de rådande förutsättningarna?

5.1.2 Operationalisering av förhandlingsmodellen

- Vilka aktörer formade handlingsalternativen och besluten?
- Vilka faktorer formade aktörerna?
- Vilka faktorer påvisade respektive aktörs påverkan?
- Vilka forum användes för diskussion, beredning och beslut?

5.2 Källor

Källmaterialet utgörs huvudsakligen av primärkällor i form av officiell dokumentation som har sitt ursprung i den politiska beslutsprocessen. Dessa källor systematiseras både tematiskt, målsättningsdokument och beslutsdokument, samt kronologiskt.

Målsättningsdokument påvisar hot, mål och möjligheter. Exempel på målsättningsdokument är strategier, regeringsförklaringar och utrikesdeklarationer. För att identifiera enskilda aktörers målsättningar och ståndpunkter har dessutom respektive riksdagspartis valmanifest för den aktuella mandatperioden använts.

Beslutsdokument, exempelvis propositioner, motioner och betänkanden, påvisar handlingsalternativ, konsekvensanalyser och beslut men även vilka aktörer som varit delaktiga i vilka forum för att ta fram beslutet.

Denna typ av officiella källor anses vara en av sex lämpliga källor inom ramen för en fallstudie dock kan sekretess utgöra en svaghet i officiell dokumentation (Yin 2006, s. 112–113). Då operationen är pågående är flertalet handlingar från regerings-, riksdags-, samt myndighetsnivå belagda med antingen försvars- eller utrikessekretess eller båda och detta har begränsat möjligheten till en fullständig analys.

Officiella dokument bedöms inte ha några brister avseende äkthet, oberoende, samtidighet eller tendens då de genomgått den parlamentariska processen med flera inblandade aktörer som har intresse av att dokumentet verkligen speglar det som avhandlats (Esaiasson m.fl. 2017 s. 288–297). Denna process är dessutom reglerad i lag vad avser bl.a. mötens beslutsförhet, dokumentation och arkivering.

Den skriftliga dokumentationen kompletteras med webb-tv sändningar från de riksdagsdebatter som försiggått respektive beslut om insats. Dessa webb-tv sändningar utgör en viktig del i möjligheten att analysera besluten utifrån Allison's förhandlingsmodell, då de på ett tydligare sätt än skriftlig dokumentation, belyser vilka aktörerna är och vilken roll de har (Allison & Zelikow 1999, s. 390).

En identifierad brist som uppstår i en studie av ett samtida och pågående fenomen är avsaknaden av inofficiellt källmaterial som exempelvis memoarer och biografier. Dessa kan användas för att få ett större analysdjup, tydliggöra uttalade motiv men innebär också en ökad risk för bristande oberoende och tendens genom att aktörens enskilda perspektiv och ställningstagande framhålls. Det hade varit önskvärt att komplettera den officiella dokumentationen med exempelvis intervjuer. Detta bedömdes dock tidigt i studien som svårt p.g.a. att insatsen fortfarande pågår och därmed är omgärdad med sekretess som försvårar för initierade aktörer att uttala sig utanför vad som redan angetts inom ramen för officiella källor.

Sekundärkällor används för att stödja tolkningen av officiella källor samt för att belägga antaganden då detta ansetts nödvändigt. I dessa fall har oberoende och samtidighet särskilt eftersträvats (Esaiasson m.fl. 2017 s. 287–288).

6 Resultat

I kommande avsnitt kommer resultatet av analysen redovisas inom respektive analysmodell med utgångspunkt i de frågor som operationaliserats ur Allisons teori.

Under rubriken *att delta* redovisas först resultatet från det första beslutet om deltagande. Därefter redovisas resultatet från de efterföljande fyra besluten om *fortsatt deltagande* i syfte att identifiera förändringar från det första beslutet.

I de fall där källorna inte ger entydiga svar, exempelvis vid generering av handlingsalternativ och dess konsekvenser, görs rimliga och bestyrkta antaganden.

6.1 Rationella aktörsmodellen – att delta

6.1.1 Vilka hot förelåg vid beslutet om deltagande i OIR?

Rysslands aggression mot Ukraina, att Ryssland övergivit den europeiska säkerhetsordning som gällt sedan kalla krigets slut samt dess förmåga att kombinera det militära maktmedlet med en bredd av andra påtryckningsmedel utgör enskilt det största hotet mot Sveriges säkerhet (Ds 2014:20, s. 14–17).

Internationell terrorism i allmänhet och ISIS i synnerhet utgör ett hot mot internationell fred och säkerhet genom att de accelererar konflikten mellan etniska och religiösa grupperingar i en redan instabil region. Dessutom utgör de ett globalt hot genom att begå och uppmuntra till terrorhandlingar världen över (Ds 2014:20, s. 21, 36; UNSCR 2170 2014).

De internationella institutionernas framtida utmattning kan för svenskt vidkommande uppfattas som ett implicit hot. FN:s maktlöshet gentemot Ryssland är ett hot mot upprätthållandet av internationell rätt som är av vikt för en liten, militärt alliansfri nation (Prop. 2014/15:109, s. 21–22).

6.1.2 Vilka möjligheter förelåg vid beslutet om deltagande i OIR?

Samarbete och solidaritet utgör grunden för svensk säkerhetspolitik. Bi- och multilaterala samarbeten är nödvändiga förutsättningar för en liten militärt alliansfri nation för att hävda sina intressen regionalt och globalt och därigenom förebygga hot mot svensk säkerhet (Ds 2014:20, s. 22–23).

Sverige bidrar till global fred, säkerhet och utveckling genom sitt aktiva stöd till FN. FN-stadgan är grunden för legitim internationell konflikthantering. Denna säkerhetsordning, genom ett fortsatt handlingskraftigt FN, är vital för en småstat som Sverige (Prop. 2014/15:109, s. 33–34).

EU har en särställning inom svensk utrikes- och säkerhetspolitik. Genom EU verkar Sverige för fredlig och demokratisk utveckling regionalt och globalt (Prop. 2014/15:109, s. 35). Den unilaterala solidaritetsförklaringen, som omfattar EU-medlemmar samt Norge och Island, förväntas ge Sverige motsvarande säkerhetsgarantier om landet skulle drabbas (Ds 2014:20, s. 22–23).

Sveriges partnerskap med NATO har inneburit insyn, påverkansmöjligheter och utveckling av Försvarsmaktens förmågor. NATO är den centrala aktören för europeisk säkerhet och internationell konflikthantering. Dessutom är NATO en avgörande komponent i den transatlantiska länken som garanterar USA:s fortsatta engagemang i europeisk säkerhet (Prop. 2014/15:109, s. 37–38).

USA är fortsatt den enda nationen som enskilt kan genomföra en militär operation mot en kvalificerad motståndare som aktivt motverkar den. Härvid har USA en särställning inom NATO både avseende det kollektiva självförsvaret och internationell konflikthantering och är således vitalt även för nationer utanför alliansen (Ds 2014:20, s. 26–27). Sveriges bilaterala samarbete med USA är prioriterat och bedrivs med stor bredd från forskning till operationer (Prop. 2014/15:109, s. 26–28).

Det nordiska försvarssamarbetet utgör ett komplement till Sveriges samarbete med EU och NATO. Sveriges ambition är att öka det nordiska samarbetet, vilket måste byggas på ett ömsesidigt förtroende och ansvarstagande. Samarbetet med Finland prioriteras härvid (Ds 2014:20, s. 23).

Situationen i Irak och Syrien innebär en möjlighet för Sverige att bidra till det internationella samfundets ansträngningar att besegra ISIS. Genom detta bidrag kan Sverige praktiskt visa omvärlden att man tar ömsesidigt ansvar för det samarbete och solidaritet som är grunden för svensk säkerhetspolitik. Den globala koalitionen omfattar alla de delar som är vitala för svensk säkerhetspolitik. FN skapar legitimitet åt operationen. EU:s bredd av säkerhetspolitiska verktyg skapar förutsättningar för lösningar bortom det militära maktmedlet. Sveriges deltagande i operationen visar solidaritet med EU, NATO och övriga nordiska länder (Prop. 2014/15:104). Dessutom innebär det en möjlighet att visa USA att man är beredd att avlasta dem i Mellanöstern och därigenom möjliggöra deras fortsatta engagemang i Europa (Prop. 2014/15:109, s. 45).

6.1.3 Vilka svenska strategiska målsättningar rådde vid tillfället?

Målen för Sveriges säkerhet är:

- Värna befolkningens liv och hälsa.
- Värna samhällets funktionalitet.
- Värna nationens förmåga att upprätthålla grundläggande värden som demokrati, rätts säkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Detta syftar ytterst till att garantera landets politiska oberoende och självständighet (Ds 2014:20, s. 21–22).

Sveriges grundläggande intressen är att upprätthålla och säkra landets välstånd, trygghet och säkerhet. Detta uppnås genom en världsordning grundad på folkrätten, säkrandet av bi- och multilaterala samarbeten samt upprätthållandet av fri handel och försörjning (Prop. 2014/15:109, s. 20).

Sverige ska vara en aktiv och drivande part avseende frihet, fred, mänskliga rättigheter och solidaritet och genom arbetet i FN och EU förmå dessa organisationer att ta ett större ansvar att lösa konflikter (Löfven 2014).

Målet för den globala koalitionen är att beseгра ISIS militärt och ideologiskt och därefter stabilisera Irak genom bl.a. humanitära, ekonomiska och diplomatiska insatser (Prop. 2014/15:104).

6.1.4 Vilka handlingsalternativ existerade inför beslutet?

- Att inte delta militärt:

Ca 40 av 71 nationer i den globala koalitionen deltar inte militärt i OIR (The global coalition 1). Dessutom var avgående utrikesministern Carl Bildts bedömning i september 2014 att ett svenskt militärt deltagande inte var aktuellt (SVT 2014).

- Att delta med ett litet bidrag med utbildnings- och rådgivningsuppgifter:

Ett motsvarande bidrag som det Sverige redan deltog med inom *Resolute Support Mission* (RSM) i Afghanistan (Prop. 2013/14:33). I regeringens remiss till Försvarsmakten november 2014 föreslås ett bidrag om högst 20 personer omfattande stabsofficerare och rådgivare till den ”tyskledda kapacitetsuppbyggnadsinsatsen i Erbil, Irak” (Fö2014/1905/MFI).

- Att delta med ett omfattande militärt stöd:

Folkpartiet motionerar om mer omfattande utbildningsinsatser. (2014/15:UFöU4, s. 9). Försvarsmakten redovisar i sitt budgetunderlag för 2015 att man ska ha förmåga att genomföra en större och en till två mindre insatser men att det inte förväntas genomföras någon större insats men flera mindre (Försvarsmakten 2014, bilaga 1, s. 7).

- Att delta med stridsflygförband:

Sverige står i beredskap med en stridsflygenhet inom ramen för *NATO Response Force* (NRF) under 2015 och bedömningen är att en mindre stridsflyginsats kan vara möjlig under 2016 (Försvarsmakten 2014, bilaga 1, s. 7). Danmark fattade tidigt beslut om att delta med stridsflyg (Expressen 2014). Dessutom förekom redan i september 2014 opinion för att använda svenskt stridsflyg på motsvarande sätt som i Libyeninsatsen 2011 (Bergenäs 2014).

6.1.5 Vilka konsekvenser innebar respektive handlingsalternativ?

- Att inte delta militärt:

Detta alternativ är ett aktivt avståndstagande från det uttalade stödet till FN och EU avseende internationellt samarbete och konflikthantering (Löfven 2014). Detta skulle eventuellt även påverka Sveriges kandidatur till en plats i FN:s säkerhetsråd 2017–18 (Wallström 2015). Ett tydligt avståndstagande till de nationer som Sverige genomfört internationella militära insatser med tidigare, Tyskland, Finland och Norge och att detta skulle påverka det samarbete, som Sverige är så beroende av, negativt (Ds 2014:20, s. 22–23).

En positiv konsekvens skulle varit att inte ytterligare belasta Försvarmakten med internationella uppgifter samtidigt som ett försvarsbeslut fattas med fokus på nationellt förmågeuppbyggande (Prop. 2014/15:109).

- Att delta med ett litet bidrag med utbildnings- och rådgivningsuppgifter:

Detta alternativ riskerar göra själva deltagandet viktigare än bidragets effekt (Ångström 2010, s. 194–196). Detta blir särskilt påfallande då det svenska bidraget är mindre än övriga nordiska länders samt att Sveriges beslut fattades sist av dessa (Prop. 2014/15:104, s. 7).

Positiva konsekvenser är att Sveriges säkerhetspolitiska målsättningar avseende samarbete och solidaritet uppfylls (Ds 2014:20, s. 22–23). Samtidigt belastas Försvarmakten minimalt då uppgiften är känd sedan tidigare då den motsvarar den inom RSM både avseende uppgift och storlek (Prop. 2014/15:104, s. 9).

- Att delta med mer omfattande militärt stöd:

Detta alternativ skulle belasta Försvarmakten och eventuellt påverka nationell förmågeuppbyggnad negativt. Förvisso anger Försvarmakten att man under 2015 har kapacitet till en större insats men 2015 står Sverige dessutom i beredskap för EU:s stridsgrupp. Detta skapar en kortsiktig möjlighet att låta det förband som stått i beredskap lösa uppgiften i Irak men långsiktigt ser Försvarmakten att det är insatsen i Mali som utgör den större markinsatsen (Försvarmakten 2014, bilaga 1, s. 7–10).

Alternativet skulle visat Sveriges seriositet avseende internationellt samarbete och solidaritet och därigenom bli den starka rösten som statsministern uttryckt (Löfven 2014). Vidare skulle Sverige, likt Danmark, utmärkt sig som en pålitlig partner till USA som på allvar är beredd att ta ansvar för den transatlantiska länken (Prop. 2014/5:109, s. 45).

- Att delta med stridsflygförband:

Trots Försvarmaktens bedömning att det under 2016 skulle finnas möjlighet till en mindre stridsflyginsats är risken att detta menligt skulle påverka flygvapnets nationella insatser (Försvarmakten 2014, bilaga 1, s. 7–9). Tillgängligheten inom stridsflygssystemet är av yttersta vikt att upprätthålla en hög beredskap i fred för att hävda landets territoriella integritet och därmed utgöra den eftersträlvade tröskeeffekten (Prop. 2014/15:109, s. 79–80). Denna tillgänglighet påverkas negativt av en internationell insats. Detta alternativ kan också antas försvåra skapandet av en bred parlamentarisk enighet då det bl.a. inte direkt svarar mot det stöd som Iraks regering efterfrågat avseende materiellt stöd och utbildning (Prop. 2014/15:104, s. 4).

Likt ett större bidrag med markförband antas Sverige bedömas av den globala koalitionen som en ambitiös och pålitlig partner inom internationell konflikthantering (Löfven 2014).

6.1.6 Vilket val gjordes utifrån de rådande förutsättningarna?

Att delta med ett litet bidrag med utbildnings- och rådgivningsuppgifter.

Den 3 juni 2015 biföll riksdagen regeringens proposition om att ställa en väpnad styrka om högst 120 personer, varav 35 kontinuerligt insatta, till förfogande för att delta i den internationella militära utbildningsinsatsen i norra Irak under sex månader (Prop. 2014/15:104, s. 7–8).

6.2 Rationella aktörmodellen – fortsatt deltagande

6.2.1 Förändrades hoten?

Hotet från internationell terrorism ökar under perioden då de realiseras genom attentaten i Paris och Köpenhamn 2015, Berlin 2016 samt Stockholm 2017. Anhängare till ISIS, både aktiva terrorister och passiva sympatisörer, anses vara aktörerna bakom dessa attacker (Regeringen 2014/15:146, s. 4; Löfven 2; Riksdagen 2; Riksdagen 3; Riksdagen 4).

6.2.2 Förändrades möjligheterna?

Att Sverige, sedan augusti 2015, ingår i OIR innebär en möjlighet att påverka utformningen samt att välja handlingsalternativ som svarar mot de faktiska behoven. Härvid ökar möjligheterna till att stärka bi- och multilaterala samarbeten. (Löfven 2015; Wallström 2016).

Sveriges plats i FN:s säkerhetsråd från 2017 ökar påverkansmöjligheter men också ansvarstagande avseende internationell konflikthantering (Wallström 2017).

Som en följd av terrorattentat i regionen och i bl.a. Europa antog FN:s säkerhetsrådsresolution 2249 (2015) som anmodar medlemsstaterna att förstärka och samordna sina insatser inom bl.a. Iraks gränser för att motverka terroristhandlingar (UNSCR 2249 2015). Detta ökar sannolikt möjligheterna att få brett parlamentariskt stöd för en utvidgad insats.

Terrorattackerna i Paris november 2015 och Frankrikes begäran om stöd i kampen mot ISIS innebär en konkret möjlighet att stärka det bi-laterala samarbetet med Frankrike (2015/16:UU12, s. 15).

6.2.3 Förändrades målsättningarna?

Sverige definierar nationella målsättningar för insatsen fr.o.m. december 2017. Bland flera målsättningar anses följande vara förändringar: Implementera säkerhetsrådsresolution 1325⁴ i koalitionen operationsplan samt förmågeutveckla svenska krigsförband (Prop. 2017/18:31, s. 9).

6.2.4 Förändrades handlingsalternativen?

- Att öka bidragets storlek:
Enligt Försvarmaktens budgetunderlag för 2016 ska internationella insatser göras med huvudsakligen markoperativt fokus. Detta begränsar handlingsalternativen till ett mindre markoperativt bidrag så länge insatsen i Mali utgör den större insatsen (Försvarmakten 2015) (Försvarmakten 2016) (Försvarmakten 2017).
- Att stödja Frankrike med transportflygförmåga:
Som en följd av terrorattentaten i Paris utlovar Sverige stöd avseende taktisk och strategisk lufttransport samt bidrag till krishanteringsinsatser som avlastning till Frankrike (2015/16:UU12, s.15).
- Att öka operationsområdets och uppgiftens omfattning:
Öka omfattningen på insatsen genom att ge det svenska bidraget möjlighet att verka inom hela Irak samt omfatta flera uppgifter (Prop. 2016/17:32, s. 8).
- Att avbryta insatsen.
Hösten 2017 står kurdiska och irakiska styrkor mot varandra i Kirkuk istället för att bekämpa ISIS. Till följd av detta övervägde bl.a. Tyskland att lämna insatsen för att inte riskera att bli partiska (Aftonbladet 2017).

6.2.5 Vilka konsekvenser innebar respektive nytt handlingsalternativ?

- Att öka bidragets storlek:
Detta skulle påverka Försvarmaktens uppgifter negativt. Antingen nationell förmågeuppbyggnad eller internationellt i Mali eller Afghanistan, samtliga högt prioriterade uppgifter (Löfven 2014). Ett ökat bidrag kan bidra med större effekt att bekämpa ISIS och därmed påvisa Sverige som en mer seriös samarbetspartner inom ramen för internationell konflikthantering (Prop. 2017/18:31, s. 12).
- Att stödja Frankrike med transportflygförmåga:

---

⁴ FN:s säkerhetsrådsresolution 1325 antagen 2000-10-31 betonar kvinnors viktiga och jämställda roll i konflikthantering. Kvinnor ska i ökad omfattning integreras i alla faser inom konflikthanteringen. Dessutom understryker resolutionen kvinnors och flickors utsatthet, genom bl.a. könsrelaterat våld, i väpnade konflikter (OSAGI 1).

Det förelåg samma behov i Mali och att verka på båda platserna hade överstigit Försvarmaktens kapacitet⁵. Det bilaterala samarbetet med Frankrike skulle stärkts samtidigt som Sverige visat lojalitet inom EU då begäran skedde enligt artikel 42.7 i EU-fördraget⁶ (2015/16:UU12).

- Att öka operationsområdets och uppgiftens omfattning:

Att verka inom hela Irak ökar risken för svensk personal och ställer högre krav på nationell förmåga att analysera hotbilden (2016/17:UFöU2, s. 7, 10). Dock kommer ökad flexibilitet öka effekten av det svenska bidraget och därmed de irakiska försvarsstyrkornas förmåga att bekämpa ISIS (Prop. 2016/17:32, s. 9). Denna flexibilitet anses vara en förutsättning för att Sverige ska uppfattas som en trovärdig och relevant partner inom koalitionen (Prop. 2017/18:31, s. 12).

- Att avbryta insatsen:

Att ensidigt avbryta insatsen kan uppfattas som att Sverige gör andra säkerhetspolitiska bedömningar än övriga koalitionen och därmed uppfattas ha en egen agenda. Detta skulle inte stärka omvärldens syn på Sveriges internationella ansvarstagande. Risken att bli partisk i Iraks interna förhållanden skulle å andra sidan kunna riskera den folkrättsliga grunden för operationen och därmed världssamfundets möjlighet att bekämpa internationell terrorism.

6.2.6 Vilka val gjordes utifrån de förändrade förutsättningarna?

Insatsen utökas successivt personellt, geografiskt och uppgiftsmässigt.

Den 13 december 2016 beslutade riksdagen att ställa en väpnad styrka på högst 220 personer till förfogande till den 31 december 2017. Det stående bidraget på plats ökas från 35 till 70 personer. Riksdagen godkänner dock inte att operationsområdet ökas enligt regeringens proposition (2016/17:UFöU2).

Den 8 juni 2017 beslutar riksdagen att bifalla regeringens proposition som bl.a. innebär att det svenska bidraget kan verka på flera på platser, inklusive i centrala Irak där en högre hotbild föreligger (2016/17:UFöU4).

Den 15 december 2017 fattades beslut om att bidraget, förutom tidigare utbildnings- och rådgivningsuppgifter, även kan komma att omfatta bevaknings- och skyddsuppgifter vid koalitionen baser (2017/18:UföU2).

6.3 Förhandlingsmodellen – att delta

---

⁵ Uppgiften genomfördes i Mali 2017–2018 (Försvarmakten 2).

⁶ Artikel 42.7 i EU-fördraget (Lissabonfördraget) är klausulen om ömsesidigt försvar, den s.k. solidaritetsklausulen. Varje medlemsstat är skyldig att inom ramen för sin förmåga stödja en annan medlemsstat som blivit utsatt för väpnat angrepp i enlighet med artikel 51 i FN-stadgan (EUR-Lex 1).

6.3.1 Vilka aktörer formade handlingsalternativen och besluten?

Minoritetsregeringen, bestående av socialdemokraterna och miljöpartiet, utformade propositionen och Försvarsmakten utgjorde remissinstans. Dessa aktörer formade i huvudsak handlingsalternativen (Prop. 2104/15:104, s. 4).

Propositionen behandlades inom det sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU). UFöU sammanfattar sitt beslutsunderlag till riksdagen i ett betänkande. Då Sverige har en lång tradition av politisk enighet avseende internationella väpnade insatser innebär det att det som slutligen föreslås i betänkandet är det som vanligen bifalls i riksdagen. Den parlamentariska sammansättningen i UFöU utgjorde därmed de aktörer som formade de slutliga handlingsalternativen och informellt fattade beslutet men regeringens proposition var härvid helt avgörande (2014/15 UFöU4).

Sammanfattningsvis innebär detta att de åtta riksdagspartierna samt Försvarsmakten formar handlingsalternativen och beslutet.

6.3.2 Vilka faktorer formade aktörerna?

Socialdemokraterna är efter åtta år i opposition åter i regeringsställning. Detta antas innebära en ambition att tidigt visa regeringsduglighet inom en stor bredd av områden, inte minst utrikespolitiskt. Det fanns inga indikationer på att socialdemokraterna avsåg släppa ifrån sig tunga departementchefsposter till miljöpartiet, exempelvis utrikes- eller försvarsdepartementen. Under hösten har en regeringskris inträffat då sverigedemokraterna fällt regeringens budget vilket inneburit att statsministern utlyst nyval. Detta drogs senare tillbaka och ledde till decemberöverenskommelsen⁷ (SVT 2014).

Socialdemokraternas säkerhetspolitiska ståndpunkter bygger på samarbete och solidaritet i syfte att stärka FN och EU. Sverige ska bedriva en aktiv utrikespolitik som bidrar till upprätthållande av mänskliga rättigheter, folkrätten, kamp mot terrorism och massförstörelsevapen. ”Sveriges deltagande i FN-missioner ska öka”. Försvaret av Sverige bygger på ett starkt försvar, alliansfrihet men med ett fördjupat nordiskt försvarssamarbete (Socialdemokraterna 2014, s. 43–45).

Miljöpartiet befinner sig för första gången i regeringsställning, tillsammans med efterkrigstidens mest erfarna regeringsparti. Tidigt i mandatperioden är det rimligt att anta att detta innebär en lägre profil inom utrikes- och säkerhetspolitik gentemot regeringspartnern, i syfte att skapa förhandlingsutrymme för partiets karaktärsfrågor.

Miljöpartiets utrikespolitiska ståndpunkter bygger på fred, rättvisa och jämställdhet, bl.a. eftersträvas att säkerhetsrådsresolution 1325 ska nå full

---

⁷ Decemberöverenskommelsen 2014 (DÖ) var en överenskommelse mellan S, MP, M, FP, C och KD om ”ett avtal som gör det klart att det största politiska blocket ska få igenom sin budget även om de inte har en riksdagsmajoritet”. Genom DÖ uteslöts i praktiken SD från möjligheten att påverka kommande budgetar (SVT 2015).

implementering (Miljöpartiet 2014, s. 21–22). Resolutionen omnämndes inte i regeringens proposition och detta stärker bilden av ett passivt eller marginaliserat miljöparti (Prop. 2014/15:104).

Allianspartierna, moderaterna, folkpartiet, centerpartiet och kristdemokraterna, har gått till val på ett gemensamt valmanifest. Alliansen förlorar makten efter åtta års regerande. Oppositionsrollen antas innebära en ambition att finna brister i regeringens politik samtidigt som detta bör ske balanserat inom säkerhetspolitiken där det historiskt rått stor enighet.

Moderaterna betonar Sveriges aktiva utrikespolitik med prioritet på att stärka FN och EU samt den lilla nationens egenintresse av globalt samarbete (Moderaterna 2013).

Folkpartiet står för att utveckla EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och därigenom stärka Sveriges globala inflytande. Folkpartiet är för ett svenskt NATO-medlemskap (Folkpartiet 2014).

Centerpartiet beskriver inte några utrikes- eller säkerhetspolitiska målsättningar i sitt valmanifest från 2014 (Centerpartiet 2014).

Kristdemokraterna eftersträvar internationell samverkan och vill bl.a. utreda NATO-medlemskap. Skyddet för kristna minoriteter framhålls specifikt. Vidare vill de stärka den nationella försvarsförmågan (Kristdemokraterna 2014).

Sverigedemokraterna kan anses befinna sig i dubbel opposition då samtliga partier tagit avstånd från dem bl.a. genom decemberöverenskommelsen och att detta antas innebära mindre kompromissvilja och ett behov av att förstärka den egna profilen i syfte att framstå som det enda riktiga oppositionspartiet.

Sverigedemokraterna eftersträvar på sikt att lämna EU, att Sverige ska vara en stark, självständig aktör i världen. Man främjar FN:s fortsatta roll och vill fördjupa det nordiska samarbetet. Den nationella försvarsförmågan ska stärkas och deltagande i internationella insatser ska på sikt avbrytas (Sverigedemokraterna 2014).

Vänsterpartiet kan inte anses vara ett renodlat oppositionsparti då regeringen är i minoritet och räknar med stöd av vänsterpartiet inom vissa frågor som omvänt räknar med gehör i andra. Vänsterpartiet står för en feministisk utrikespolitik som står upp för de drabbade. Sverige ska självständigt verka för rättvisa, jämställdhet och nedrustning (Vänsterpartiet 2014).

Försvarsmakten har att förhålla sig till hela sitt uppdrag givet av regeringen genom regleringsbrevet. Myndigheten har ansvar för uppgiftens planering, samordning, genomförande och uppföljning, inkluderande både nationella och internationella regler att förhålla sig till, vilket indirekt ökar uppgiftens omfattning.

Beslutet om säkerhetspolitisk inriktning för 2016–2020 formar samtliga aktörer då den utgör ett paradigmskifte i svensk säkerhetspolitik genom att skifta från *Ett användbart försvar* med internationella insatser i fokus till ett fokus på återuppbyggnad av nationellt försvar (Prop. 2008/09:140; Prop. 2014/15:109).

I sakfrågan inleder samtliga aktörer med att betona ISIS brott mot de mänskliga rättigheterna samt världssamfundets skyldighet att agera. Härvid framhålls särskilt kvinnors och barns situation. I de efterföljande replikskiftena utkristalliserar sig tre huvudsakliga aktörsgrupperingar där moderaterna,

folkpartiet, centerpartiet och kristdemokraterna framhåller Sveriges historik av att basera denna typ av beslut på en solid folkrättslig grund i form av en entydig säkerhetsrådsresolution. Dessutom framhåller de brister avseende den deltagande personalens rättsliga status under insatsen.

Sverigedemokraterna ställer regeringens biståndspolitik mot migrationspolitiken och relaterar båda till den rådande situationen i insatsområdet.

Socialdemokraterna framhåller vikten av det internationella samarbetet samt moraliska skyldigheter mot Iraks befolkning (Riksdagen 1).

6.3.3 Vilka faktorer påvisade respektive aktörs påverkan?

Propositionen bär tydliga spår av socialdemokraternas valmanifest. FN, EU med särskild betoning på Tyskland, samt de nordiska länderna framhålls inom det internationella samarbetet. Dessutom framhålls det långsiktiga bi-laterala samarbetet med Irak för att främja demokratiutveckling, mänskliga rättigheter och kvinnors situation. Miljöpartiet eftersträvar full implementering av säkerhetsrådsresolution 1325 i sitt valmanifest men denna omnämns inte i propositionen vilket är ett tecken på klart begränsad påverkan. Detta trots att det funnits möjligheter att påverka på ett tidigt stadium genom bl.a. en miljöpartistisk biståndsminister, Isabella Lövin, på utrikesdepartementet (Prop. 2014/15:104, s. 6–7).

Samtliga övriga riksdagspartier motionerar i ärendet, bl.a. om insatsens folkrättsliga grund, personalens rättsliga status, insatsens långsiktighet, dess omfattning samt påverkan på Försvarsmaktens resurser. Samtliga motioner avslås, dock ges vänsterpartiets motion om implementeringen av säkerhetsrådsresolution 1325 ett särskilt omnämnande då UFöU i betänkandet beklagar att detta inte framgått av propositionen (2014/15 UFöU4, s. 10).

Utöver nämnda motioner framför allianspartierna kritik mot regeringen eftersom de anser att regeringen övergivit den långa tradition av att samverka denna typ av propositioners detaljutformning innan de slutligen lämnas till riksdagen (Riksdagen 1).

Den remiss som Försvarsmakten svarade på begränsade bidraget till högst 20 personer i stabs- och rådgivningsuppgifter i Erbil, Irak (Fö2014/1905/MFI). Efter att Försvarsmakten uppdragits att påbörja planering och förberedelser för insatsen hemställer myndigheten om att placera personal i ytterligare staber i Irak (Fö2015/119/MFI). Denna hemställan bifalles genom att Försvarsmakten bemyndigas att placera personal i staber i både Bagdad och Erbil innan det huvudsakliga bidraget anländer i syfte att inhämta kunskap om operationen (Regeringsbeslut 2, Fö2014/1905/MFI). När beslutet fattas omfattar det 35 personer med stabs- och rådgivningsuppgifter med placering i Bagdad och Erbil. Dessutom ska insatsen kunna förstärkas vid behov med upp till 85 personer för förstärknings- och evakueringsoperationer (Prop. 2014/15:104, s. 9).

6.3.4 Vilka forum användes för diskussion, beredning och beslut?

Regeringen sammanträder veckovis, samtliga statsråd är kallade och minst fem måste vara närvarande för att regeringsammanträdet ska ha beslutsförhet. I samband med kommande propositioner föredras dessa av ansvarigt departement varpå övriga statsråd har möjlighet att påverka propositionen (Regeringen 1).

Försvarsdepartementet är ansvariga för kontakterna med Försvarsmakten och kommunicerar genom remisser och regeringsbeslut samt kallar myndigheten till särskilda föredragningar (Fö2014/1905/MFI).

En proposition avseende sändande av väpnad trupp utomlands som inkommer till riksdagen bereds av utrikesutskottet med stöd av försvarsutskottet, dessa beslutar med stöd av riksdagsordningen att bereda propositionen och därtill komma motioner i UFöU. Genom ett betänkande föreslår UFöU hur riksdagen bör förhålla sig till de inkomna förslagen (2014/15:UFöU4, s. 5). Utskotten kallar även Försvarsmakten till särskilda föredragningar. Härvid är UFöU det forum där den huvudsakliga diskussionen och beredningen sker och implicit fattas beslutet här då en proposition i princip inte går vidare till riksdagen om den inte förväntas gå igenom.

I riksdagen genomförs en debatt där främst ledamöter som varit delaktiga i framtagandet av propositionen eller motioner debatterar sina ståndpunkter. Slutligen fattar riksdagen beslut om att bifalla eller avslå propositionen eller motionerna, i sin helhet eller i delar (Riksdagen 1).

6.4 Förhandlingsmodellen – fortsatt deltagande

6.4.1 Förändrades aktörerna?

På den analyserade nivån sker inga aktörsförändringar då samtliga beslut fattas inom samma mandatperiod.

6.4.2 Förändrades faktorerna som formade aktörerna?

Inför de kommande besluten är det ingen faktor som innebär ideologiska eller strategiska förändringar hos någon aktör. Dock inträffar en stor mängd händelser, av större och mindre karaktär, som formar aktörernas eftersträlvade handlingsalternativ och ståndpunkter i den aktuella frågan.

Exempel på faktorer som stärker handlingsalternativ och ståndpunkter för en fortsättning och/eller utökning av insatsen är framförallt de terroråd som begås i Europa under beslutsperioden. Efter terroråden i Paris i november 2015 förstärks en majoritet av aktörernas vilja till insats ytterligare genom Frankrikes begäran om stöd enligt EU-fördraget (Riksdagen 2).

Att USA förtydligade sina önskemål om ökade ansträngningar från vissa koalitionspartners påverkar också huvuddelen av aktörerna positivt (Riksdagen 2).

De positiva effekterna av det svenska bidraget som rapporterats framhålls som skäl för fortsatt och utökad insats (2015/16:UFöU2, s. 9). Detta förstärks ytterligare genom de aktörer som besökt insatsen (Riksdagen 2; Riksdagen 3; Riksdagen 4; Riksdagen 5).

Att Iraks premiärminister förklarar att ISIS besegrats innebär inte att aktörerna ser ett minskat behov utan snarare ett behov av ökad långsiktighet i beslutet (Riksdagen 5).

Sverigedemokraterna lyfter frågan om avveckling och/eller minskad ambition av insatsen p.g.a. den stegrande konflikten mellan Kurdistans regionala regering, KRG och Iraks regering vilket riskerar göra Sverige partiska i konflikten (2017/18:UFöU2, s. 9).

Utredningen om afghanistaninsatsen har särskild påverkan på allianspartierna som med denna som grund framhåller behoven av nationella målsättningar samt kontinuerliga utvärderingar och rapporteringar till riksdagen (2016/17:UFöU4, s. 12). Övriga förändringar eller förtydligande av nationella strategier samt publicerandet av offentliga utredningar påvisar ingen påverkan.

Tolkat utifrån respektive aktörs valmanifest så antas både miljöpartiet och vänsterpartiet formas av sin relation till socialdemokraterna och möjligheten till inflytande. Miljöpartiet prioriterar att försvara regeringens politik före ideologiska ställningstagande om exempelvis säkerhetsrådsresolution 1325. Vänsterpartiet ser en möjlighet att kritisera USA:s krig i Irak 2003 men bifaller för övrigt regeringens propositioner.

6.4.3 Förändrades aktörernas påverkan?

Vid beslutet i december 2015 identifieras inga förändringar i aktörernas påvisade påverkan.

Beslutet i december 2016 innebar att bidraget fördubblades, från 35 till 70 personer, vilket är ett bifall till regeringen. Dock bifölls inte den föreslagna utökningen av insatsens geografiska spridning, vilket bl.a. innebar ett delvis bifall till sverigedemokraterna som motionerat om att bidraget skulle behållas på tidigare beslutad nivå. Dessutom ställde sig riksdagen bakom moderaternas, centerpartiets och kristdemokraternas yrkande om utvärdering av insatsen (2016/17:UFöU2).

I juni 2017 bifölls slutligen regeringens proposition avseende en utökning av insatsens geografiska spridning. Samtliga följdmotioner avslogs. Dock gav moderaternas, centerpartiets, liberalernas⁸ och kristdemokraternas särskilda yttrande om att nationella mål för insatsen ska framtas, effekt på den efterföljande propositionen (2016/17:UFöU4).

Vid beslutet i december 2017 bifölls regeringens proposition som bl.a. innebar en möjlig utökning av uppgifterna till att även omfatta bevakning och skydd av koalitionen baser. Riksdagen biföll även centerpartiets, moderaternas,

---

⁸ Folkpartiet liberalerna bytte namn till Liberalerna den 22 november 2015.

liberalernas och kristdemokraternas motioner om att regeringen kvartalsvis ska rapportera insatsens utformning, förutsättningar och måluppfyllnad samt att ytterligare utveckla målformuleringarna i syfte att göra dessa uppföljningsbara (2017/18:UFöU2, s. 3).

Försvarsmaktens påverkan antas varit stor avseende detaljerna då det är myndigheten som rapporterar insatsens utveckling och förslag till framtida utformning men p.g.a. sekretess har denna påverkan inte kunnat bestyrkas. Dock framgår av riksdagsdebatterna att insatsen gett efterfrågat resultat samt att geografiska och uppgiftsmässiga utökningar skulle öka insatsens effektivitet (Riksdagen 2; Riksdagen 3; Riksdagen 4; Riksdagen 5).

6.4.4 Förändrades forumen?

De identifierade forumen för diskussion, beredning och beslut är lagstadgade genom regeringsformen samt riksdagsordningen och förändrades således inte.

7 Diskussion och slutsatser

I kommande avsnitt kommer inledningsvis resultat från respektive analysmodell diskuteras i relation till tidigare forskning för att leda fram till svar på forskningsfrågorna:

- Vilka politiska drivkrafter låg bakom beslutet om svenskt deltagande i Operation Inherent Resolve i Irak?
- Förändrades de politiska drivkrafterna efterhand som det beslutades om fortsatt deltagande i insatsen och om så var fallet, varför?

Därefter kommer detta sammanföras i en syntes i syfte att uppnå det konkurrerande och överlappande perspektiv som eftersträvas för att uppnå förståelse (Allison & Zelikow 1999, s. 385–387, 389).

Slutligen förs en avslutande diskussion om teorins relevans och studiens validitet.

7.1 Rationella aktörmodellen

Internationell solidaritet och samarbete utgör grunden för svensk nationell säkerhet. En liten, militärt alliansfri nations säkerhet vilar på en regelstyrd internationell världsordning, där varje nations suveränitet respekteras och att varje kränkning härom beivras genom ett resolut agerande av världssamfundet. Folkrätten är solid men rättskipningen när denna kränks, urholkas. De internationella institutionernas oförmåga att beivra Rysslands folkrättsbrott är ett lika stort hot mot Sverige som den ryska aggressionen i sig. Rysslands vetorätt i FN:s säkerhetsråd förhindrar folkrättsliga mandat som möjliggör ett resolut agerande samtidigt som EU:s samlade utrikespolitiska medel är långt ifrån tillräckliga för att påverka Ryssland (Ds 2014:20).

NATO besitter den militära förmågan men är bundet av nationella beslut som ofta kräver en folkrättslig grund som i sin tur ska mandatras av ett, av vetorätten, bakbundet FN. NATO:s förmåga står dessutom och faller med USA:s förmåga om motståndaren bjuder kvalificerat motstånd (Ds 2014:20). För svensk säkerhets vidkommande har dessutom två NATO generalsekreterare efter varandra förklarat att endast medlemmar åtnjuter organisationens säkerhetsgarantier (SVT 2013) (DN 2018).

Sveriges säkerhetspolitiska läge kräver en stor bredd av handlingsalternativ (Ds 2014:20). Återuppbyggnaden av nationell försvarsförmåga får i detta perspektiv ses som ett handlingsalternativ som kräver hög, långsiktig ambition innan den ger effekt. Istället bedöms det fortsatta byggandet av internationellt förtroendekapital vara det som ger mest avkastning kortsiktigt. En avkastning som

förväntas kunna inkasseras i händelse av att Sverige drabbas (Ångström 2010, s. 180–182).

De svenska medlemskapen i EU respektive FN är dock alltför uddlösa för att bygga långsiktig nationell säkerhet. Det djupa partnerskapet med NATO är fortfarande ett icke-medlemskap när det kommer till reella säkerhetsgarantier. Härvid blir bi-laterala samarbeten, med exempelvis USA, viktigare då de ger möjlighet att skapa överenskommelser som inte påverkar hela institutioner. Detta kan förklara det initialt irrationella med att delta i en insats som inte leds av de organisationer som Sverige prioriterar enligt sina nationella målsättningar (Löfven 2014; Wallström 2015). Detta kan också förklara Sveriges ökade sökande efter bredare internationella samarbeten (Westberg 2015).

Denna instrumentella syn på Sveriges internationella insatser delas av Aggestam & Hyde-Price som pekar på att Sveriges ”militära aktivism” skapar incitament för att utöva globalt inflytande i större omfattning än vad som kan förväntas av en småstat. Ett inflytande syftandes till att värna folkrätten och småstaternas suveränitet (Aggestam & Hyde-Price 2015).

Synen på ömsesidig internationell solidaritet delas dock inte av Agrell som bl.a. menar att krigets återförsäkringspolitik aldrig byggde på ”politisk belöning” utan på strategiska överväganden. I dessa överväganden låg bl.a. att Sverige var tillräckligt starkt försvarat för att stödet utifrån skulle vara genomförbart och meningsfullt (Agrell 2007). Utifrån detta resonemang är uppbyggnaden av svensk nationell försvarsförmåga lika viktigt ur ett nationellt perspektiv som ur ett internationellt perspektiv. Att kunna påvisa ansvarstagande för den nationella säkerheten och en konflikthanteringsförmåga i Östersjöregionen, som av NATO är ett prioriterat område, är en förutsättning för att kunna påräkna internationellt stöd i händelse av en konflikt (NATO 1).

För svensk del innebär dessa båda perspektiv att man måste finna en rationell balans i nyttjandet av Försvarsmaktens resurser för att uppnå största möjliga måluppfyllnad avseende nationell säkerhet. Med ett klart begränsat bidrag till OIR förväntas Sverige uppnå fortsatt samarbete med FN, EU, NATO och de nordiska länderna samtidigt som man visar att man är beredd att fördjupa bi-laterala samarbeten med bl.a. USA. Parallellt kan Sverige framhålla en ökad ambition avseende det nationella försvaret genom bl.a. en remilitarisering av Gotland (2014/15:109). Eventuell kritik mot det svenska bidragets begränsade storlek och effektivitet skulle därmed också kunna ursäktas med det samtida nationella återtagandet.

7.1.1 Svar på forskningsfrågorna utifrån rationella aktörsmodellen

Drivkrafterna bakom det svenska deltagandet i OIR var att stärka nationell säkerhet genom ett balanserat användande av det militära maktmedlets resurser i och utanför närområdet i syfte att stärka de bi- och multilaterala samarbetena utan att påverka den nationella förmågeuppbyggnaden. Dessa drivkrafter var konstanta genom samtliga beslut.

7.2 Förhandlingsmodellen

Regeringens historiska ställning som central aktör i beslut om internationella militära insatser gäller även i beslutet om deltagande i OIR. Skälet anses vara att tidigare regeringar, oavsett partitillhörighet, valt att samverka propositionen innan de kommer till UFöU (Edström & Gyllensporre 2014). I denna beslutsprocess kritiserades regeringen av allianspartierna för att ha frångått denna praxis, likväl är regeringens roll fortsatt central. Dock kan övergivandet av tidigare praxis sannolikt varit orsaken till att regeringen vid ett tillfälle inte fått igenom propositionen i sin helhet samt att riksdagen bifallit särskilda yttranden om bl.a. nationella mål och utvärdering av insatsen. Om regeringen hållit sig till praxis hade dessa detaljer sannolikt inarbetats i propositionen innan den lämnades till riksdagen (Riksdagen 1; Riksdagen 2; Riksdagen 3; Riksdagen 4; Riksdagen 5).

Inom regeringen är det socialdemokraterna som är den centrala aktören, miljöpartiets roll får anses vara passiv. Allianspartierna samt sverigedemokraterna antar oppositionsrollen och framför härvid olika nivåer av kritik mot regeringen. Allianspartierna förhåller sig mer balanserat i sin kritik än sverigedemokraterna. Detta beror sannolikt på att skillnaderna mellan allianspartiernas och socialdemokraternas syn på säkerhetspolitikens mål och medel är små och att detta historiskt har inneburit enighet i dessa frågor.

Sverigedemokraterna å sin sida väljer att kritisera både regering och allianspartierna. Detta sker oftast utifrån inrikespolitiska frågor och detta antas syfta till att stärka partiets eftersträvade roll som ”enda” oppositionsparti. Sverigedemokraternas dubbla oppositionsroll samt att regeringen är röd-grön skiljer denna studie från Edströms & Gyllensporres studie.

Både propositioner, betänkanden samt anföranden i riksdagsdebatterna lägger inledningsvis stor kraft på att fördöma ISIS brott mot de mänskliga rättigheterna och hur dessa drabbat Irak och dess befolkning. Dock är dessa altruistiska utgångspunkter inte framträdande i de efterföljande replikskiftena i debatten, inte ens miljöpartiet eller vänsterpartiet driver på för att ge dessa perspektiv större företräde. Istället ges den internationella kontexten, den globala koalitionen, FN och EU större utrymme. Frankrikes begäran om stöd enligt EU-fördraget samt USA:s önskade behov av större engagemang ges härvid särskild uppmärksamhet (Riksdagen 2). Samstämmigheten kring behovet av en militär insats i samverkan med andra är slående, detta förstärks efter de terroråd som inträffar under beslutsprocessen. Sammantaget stärker detta tidigare forsknings slutsatser om att beslut om väpnade insatser utomlands fattas med altruistisk grund med bred parlamentarisk förankring men att de bakomliggande orsakerna är mer instrumentella som svenskt globalt inflytande och nationell säkerhet (Aggestam & Hyde-Price 2015).

Att bidra till den globala koalitionen ansträngningar mot ISIS är en moralisk skyldighet mot det irakiska folket och mot de internationella samarbetspartners som framhålls i både socialdemokraternas och alliansens valmanifest. Dessutom är inte bidraget större eller aggressivare än att miljöpartiet och vänsterpartiet kan acceptera det. Sveriges regering i allmänhet och socialdemokraterna i synnerhet

kan härvid behålla den svenska identitet som är en del av svensk strategisk kultur. En kraft för det goda som ställer upp när de drabbade och världssamfundet kallar men som fortfarande kan vara kritiska till det militära maktmedlets nytta som konflikthanteringsinstrument (Aggestam & Hyde-Price 2015; Ångström 2010).

Insatsens kontext, bidragets uppgift och storlek samt beslutsprocessens retorik, bidrar till att skapa den parlamentariska enigheten. Ett litet bidrag, som på inbjudan av en nation härjad av en omänsklig fiende, ska utbilda i bl.a. sjukvård och ”i princip inte ha väpnade uppgifter” (Prop. 2014/15:104, s. 9). Denna uppgift och retorik godtas även av dem som ideologiskt anser det militära maktmedlet som obsolet inom internationell konflikthantering.

Försvarsmaktens rapportering av insatsens nytta förstärks sannolikt av de personer ur regering och riksdag som besökt insatsområdet och detta bidrar till bilden av att Sveriges bidrag är nödvändigt.

7.2.1 Svar på forskningsfrågorna utifrån förhandlingsmodellen

Socialdemokraterna genomdriver sin säkerhetspolitik genom att inledningsvis betona altruistiska skäl. Sannolikt prioriterar miljöpartiet och vänsterpartiet fortsatt inflytande i andra frågor och håller en medvetet låg profil i detta beslut och riskerar därmed inte regeringsmakten.

Efterhand som den positiva bilden av insatsen förstärks medges en utökning av insatsen varvid det internationella samarbetet betonas högre, fortsatt i linje med socialdemokraternas säkerhetspolitiska inriktning.

7.3 Sammanfattning av analysmodellerna

Sveriges tradition av bred parlamentarisk enighet avseende säkerhetspolitiken vilar på en lång historia. Lika lång är historiken kring Sveriges flexibilitet avseende internationellt säkerhetspolitiskt samarbete i kombination med uttalad alliansfrihet. Denna flexibla hållning är historiskt formad av socialdemokratins tid vid makten men delas av de partier som också varit i regeringsställning (Andrén 2002, s. 88ff).

Att tidigare gällande praxis kring det folkrättsliga mandatet, med vilka organisationer Sverige kan verka militärt eller vilken grad av parlamentarisk samverkan som bör ske innan beslut, får anses vara föremål för förändring om det säkerhetspolitiska läget kräver det. Oaktat semantiska skillnader råder en bred enighet kring det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges omedelbara närhet (Ds 2014:20).

Den inrikespolitiska bilden präglas av en svag röd-grön minoritetsregering som riskerar falla varje gång sverigedemokraterna ställer sig på allianspartiernas sida.

Det säkerhetspolitiska och inrikespolitiska läget innebär sannolikt att både allianspartierna och regeringen förhåller sig ännu flexibla till både varandra och

nya säkerhetspolitiska samarbeten än tidigare. En rationell aktörsanalys av varje enskild aktör skulle sannolikt *inte* visa att det skulle vara vinstmaximerande för någon att ta strid kring detaljer i en internationell militär insats som skulle riskera att påvisa svensk ambivalens i de säkerhetspolitiska samarbetena eller utlysa ytterligare en regeringskris.

7.3.1 Svar på forskningsfrågorna utifrån sammanfattning av analysmodellerna

Drivkrafterna bakom Sveriges beslut att delta i OIR är att säkerställa globalt inflytande, bibehålla flexibilitet i de bi-och multilaterala samarbetena samt stärka en världsordning styrd av folkrätten. Detta uppnås utan att fokus flyttas från återuppbyggnaden av nationell försvarsförmåga eller att minoritetsregeringen försvagas ytterligare i en tid av regional och global osäkerhet.

Eftersom både nationella och aktörsspecifika mål är statiska under hela beslutprocessen förändras inte de politiska drivkrafterna. Dock leder omvärldsutvecklingen och bilden av att Sveriges bidrag är nödvändigt till att gradvis öka dessa drivkrafter.

7.4 Avslutande diskussion

Allison & Zelikows analysmodeller ställer olika frågor och genererar därmed olika svar, dessas relevans är värda att reflektera över.

Rationella aktörsmodellens strukturerade mål-medel-konsekvensanalys ger en linjär och logisk förklaring som upplevs relevant. En upplevelse av att man fört sakfrågan i bevis infinner sig. Dock har denna studie tvingats till förenklande avgränsningar som ytterligare spär på den kritik kring metodens förenklingar som framförts tidigare (Bendor & Hammond 1992). Detta motiverar ett ytterligare analysperspektiv för att överpröva det egna resultatet.

Till skillnad från rationella aktörsmodellens tydliga kopplingar mellan mål och medel ger förhandlingsmodellen upphov till flera lösa trådar. Förhandlingsmodellens svar på hur Sveriges första röd-gröna regering internt antar de säkerhetspolitiska utmaningarna identifierar ett antal paradoxer. Den regering som utger sig för att bedriva en feministisk utrikespolitik "glömmer" säkerhetsrådsresolution 1325 i sin första proposition. Miljöpartiet är, trots sin regeringsställning, passiv inom sina utrikespolitiska kärnfrågor. Dessutom överger regeringen, enligt oppositionen, praxis att samverka denna typ av proposition innan den hamnar i utskottet. Dessa paradoxer pekar i olika riktningar, t.ex. kan ett dominant socialdemokratiskt ledarskap antas prioritera samverkan med oppositionen framför tillmötesgående av miljöpartiet men ingetdera verkar ha skett. Detta gör det svårt att dra entydiga slutsatser genom förhandlingsmodellen.

Den är dock giltig som komplement då den i denna studie påvisar den samstämmighet som råder kring säkerhetspolitiska mål och medel mellan framförallt socialdemokraterna och allianspartierna. Detta innebär att studiens generaliserbarhet ökar och medger en möjlighet att förutspå utgången av kommande beslut.

Sekretess har försvårat analysen av både det interna regeringsarbetet och Försvarmaktens roll. Graden av sekretess kring insatsen är dessutom något som ytterligare skiljer den från tidigare insatser, något som flera debattörer framfört (Aftonbladet 2015; SvD 2016).

Studien kan vidare kritiseras för att inte ha försökt förklara hur förhållandet mellan utrikesdepartementet och försvarsdepartementet, som under mandatperioden stundtals framstått som ansträngt, påverkat besluten (SvD 2015).

Studiens avgränsningar och förenklingar i kombination med en komplex kontext, både säkerhetspolitisk och inrikespolitisk, gör att dess validitet kan kritiseras, detta har dock varit ett medvetet risktagande.

Dessa paradoxer och interna förhållanden ger uppslag till fortsatt forskning kring besluten om deltagandet i OIR som fattas inte bara i ett säkerhetspolitiskt paradigmskifte utan även i en inrikespolitisk intressant period.

Referenser

- Aftonbladet. 2015. *Hemlighetsmakeri kring svensk styrka i Irak märklig*. Ledare. 2015-11-04. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/wolfganghansson/article21702113.ab>. Hämtad: 2018-05-08.
- Aftonbladet. 2017. *Beslut om svensk Irakinsats i skarpt läge*. Nyhetsartikel. 2017-10-17. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.aftonbladet.se/senastenytt/ttnyheter/utrikes/article26267168.ab>. Hämtad: 2018-04-20.
- Aggestam, Lisbeth & Hyde-Price, Adrian. 2015. *A force for good? Paradoxes of Swedish military activism* i Pierre, Jon (red.). 2015. *The Oxford handbook of Swedish politics*. Oxford. Oxford University Press.
- Agrell, Wilhelm, 2007. *Försvaret endast symboliskt*. Svenska Dagbladet. Debattartikel. 2007-07-22. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svd.se/forsvaret-enbart-symboliskt>. Hämtad: 2018-03-18.
- Agrell, Wilhelm, 2013. *Ett krig här och nu. Från svensk fredsoperation till upprorsbekämpning i Afghanistan 2001–2014*. Stockholm. Atlantis.
- Allison, Graham & Zelikow, Philip. 1999 [1971]. *Essence of decision: Explaining the Cuban missiles crisis*, 2nd edition. New York. Longman.
- Andrén, Nils. 2002. *Säkerhetspolitik. Analyser och tillämpningar*. Uppl. 2:6. Stockholm. Norstedts Juridik.
- Bendor, Jonathan och Hammond, Thomas H. 1992. *Rethinking Allison's Models*. The American Political Science Review Vol. 86, No. 2 (Jun 1992), pp. 301-322.
- Bergenäs, Johan. 2014. *Ta diskussionen om att sätta in Jas mot IS*. Svenska Dagbladet. Debattartikel. 2014-09-29. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svd.se/ta-diskussion-om-attsatta-in-jas-mot-is>. Hämtad: 2018-04-16.
- Bergqvist, Carl. 2014. *Den svenska försvarsreformens drivkrafter 1994–2004*. C-uppsats. Stockholm. Försvarshögskolan.
- Centerpartiet. 2014. *Sverige behöver närodlat politik. Centerpartiets valmanifest för mandatperioden 2014–18*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.centerpartiet.se/download/18.4945df96158298de428212b8/1478592897570/Valmanifest-2014.pdf>. Hämtad: 2018-04-21.
- Dagens Nyheter (DN). 2018. *”Ingen garanti att Nato skulle hjälpa Sverige”*. Nyhetsartikel. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/politik/ingen-garanti-att-nato-skulle-hjalpa-sverige/>. Hämtad 2018-04-25.
- Doeser, Fredrik. 2014. *Sweden's Participation in Operation Unified Protector: Obligations and Interests*. International Peacekeeping, 21:5, 642-657.

- Edström, Håkan & Gyllensporre, Dennis. 2014. *Minority cabinets and military interventions* i Edström, Håkan & Gyllensporre, Dennis (red.). *Alike or different*. Stockholm. Santérus förlag.
- Eriksson, Mikael. 2017. *Sveriges militära stöd till Irak. Perspektiv på strategiska utmaningar*. Stockholm. Försvarets Forskningsinstitut (FOI).
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik, Towns, Ann, Wängnerud, Lena (red.), 2017. *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Uppl. 5:1. Stockholm. Norstedts juridik.
- EUR-Lex 1 = EUR-Lex hemsida: *Europaparlamentets resolution av den 22 november 2012 om EU:s klausuler om ömsesidigt försvar och solidaritet: politiska och operativa dimensioner*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX:52012IP0456>. Hämtad: 2018-04-20.
- Expressen. 2014. *Flera länder ansluter till kriget mot IS*. Nyhetsartikel. 2014-09-26. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.expressen.se/nyheter/flera-lander-ansluter-till-kriget-mot-is/>. Hämtad: 2018-04-17.
- Folkpartiet liberalerna. 2014. *Rösta för skolan Folkpartiet liberalernas valmanifest 2014*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.forskasverige.se/wp-content/uploads/Folkpartiet-Valmanifest-2014.pdf>. Hämtad: 2018-04-21.
- Försvaret 1 = Danska försvarets hemsida. *Danmarks bidrag til kampen mod ISIL*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www2.forsvaret.dk/viden-om/udland/IRAK/Pages/defaultt.aspx>. Hämtad: 2018-04-23.
- Försvarsberedningens rapport Ds 2014:20: *Försvaret av Sverige – starkare försvar för en osäker tid*.
- Försvarsberedningens rapport Ds 2017:66: *Motståndskraft Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025*.
- Försvarsdepartementet 2014/1905/MFI: *Remiss till Försvarsmakten om eventuell bidrag till koalitionen mot ISIL*. 2014-11-13.
- Försvarsdepartementet 2015/119/MFI. *Regeringsbeslut 4. Uppdrag till Försvarsmakten att planera och vidta förberedelser för ett svenskt militärt utbildningsbidrag till koalitionen mot ISIL i Irak*. 2015-01-22.
- Försvarsdepartementet 2014/1905/MFI (delvis). *Regeringsbeslut 2. Framställning från Försvarsmakten om bemyndigande att ingå avtal m.m.* 2015-04-09.
- Försvarsmakten 1 = Försvarsmaktens hemsida: *UNITAF – SOMALIA*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/var-historia/mer-historia/avslutade-truppinsatser/unitaf-somalia/>. Hämtad: 2018-04-23.
- Försvarsmakten 2 = Försvarsmaktens hemsida: *MALI – MINUSMA*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.forsvarsmakten.se/sv/var-verksamhet/internationella-insatser/pagaende-internationella-insatser/mali-minusma/>. Hämtad: 2108-04-26.
- Försvarsmakten. 2014. *Försvarsmaktens budgetunderlag för 2015 med särskilda redovisningar*. 2014-02-28. FM2013-546:9. Stockholm. Högkvarteret.
- Försvarsmakten. 2015. *Försvarsmaktens budgetunderlag för 2016 med särskilda redovisningar*. 2015-02-27. FM2014-5882:46. Stockholm. Högkvarteret.

- Försvarsmakten. 2016. *Försvarsmaktens budgetunderlag för 2017 med särskilda redovisningar*. 2016-02-28. FM2015-7991:21. Stockholm. Högkvarteret.
- Försvarsmakten. 2017. *Försvarsmaktens budgetunderlag för 2018 med särskilda redovisningar*. 2017-02-28. FM2016-10870.28. Stockholm. Högkvarteret.
- Gross, Oren. 2017. *Unresolved Legal Questions Concerning Operation Inherent Resolve*. Texas International Law Journal. Volume 52:2.
- Itjenestefornorge 1 = Itjenestefornorges hemsida (norska försvarets hemsida för internationella operationer). *OPERASJON Operation Inherent Resolve*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://itjenestefornorge.no/operasjoner/operation-inherent-resolve>. Hämtad: 2018-04-23.
- Johannesson, Asbjörn & Tuft, Per Arne. 2003. *Introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Uppl. 1:3. Malmö. Liber.
- Kristdemokraterna. 2014. *Frihet och gemenskap. Kristdemokraternas valmanifest 2014*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://kristdemokraterna.se/wp-content/uploads/2016/11/Valmanifest-2014.pdf>. Hämtad: 2018-04-21.
- Löfven, Stefan, statsminister. 2014. *Regeringsförklaringen*. 2014-10-03.
- Löfven, Stefan, statsminister. 2015. *Regeringsförklaringen*. 2015-09-15.
- Löfven, Stefan, statsminister. 2016. *Regeringsförklaringen*. 2016-09-13.
- Löfven, Stefan, statsminister. 2017. *Regeringsförklaringen*. 2017-09-12.
- Miljöpartiet de gröna. 2014. *Valmanifest. Dags för en varmare politik*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.mp.se/sites/default/files/valmanifest_uppdaterad.pdf. Hämtad: 2018-04-21.
- Moderata samlingspartiet. 2013. *Idéprogram – ansvar för hela Sverige*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://moderaterna.se/sites/default/files/page_attachments/2017-06/ideprogram_-_ansvar_for_hela_sverige_2013_1.pdf. Hämtad: 2018-04-21.
- NATO 1 = NATO hemsida: *Securing the Nordic-Baltic region*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.nato.int/docu/review/2016/Also-in-2016/security-baltic-defense-nato/EN/index.htm>. Hämtad: 2018-04-25.
- Operation Inherent Resolve 1 = Operation Inherent Resolve hemsida: *History*. [Elektronisk]. Tillgänglig: http://www.inherentresolve.mil/Portals/14/Documents/Mission/HISTORY_17_OCT2014-JUL2017.pdf?ver=2017-07-22-095806-793. Hämtad: 2018-03-30.
- Operation Inherent Resolve 2 = Operation Inherent Resolve hemsida: *Mission*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.inherentresolve.mil/Portals/14/Documents/Mission/20170717-%20Updated%20Mission%20Statement%20Fact%20Sheet.pdf?ver=2017-07-17-093803-770>. Hämtad: 2018-04-02.
- OSAGI 1 = Office of the special advisor on gender issues and advancement of women hemsida. *Landmark resolution on Women, Peace and Security*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.un.org/womenwatch/osagi/wps/>. Hämtad: 2018-04-20.
- Proposition 2008/09:140. *Ett användbart försvar*.

- Proposition 2013/14:33 *Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan (ISAF) och framtida deltagande i Natos utbildningsinsats (RSM) i Afghanistan.*
- Proposition 2014/15:104. *Svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak.*
- Proposition 2014/15:109. *Försvarspolitisk inriktning – Sveriges försvar 2016–2020.*
- Proposition 2015/16:40. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak.*
- Proposition 2016/17:32. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak.*
- Proposition 2016/17:127. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak.*
- Proposition 2017/18:31. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak.*
- Puolustusvoimat 1 = Finska försvarets hemsida. *Irak OIR*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://puolustusvoimat.fi/sv/web/kansainvalinen-kriisinhallinta/irak-oir>. Hämtad: 2018-04-23.
- Regeringen 1 = Regeringens hemsida. *Så arbetar regeringen och Regeringskansliet*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/sa-styrs-sverige/sa-arbetar-regeringen-och-regeringskansliet/>. Hämtad: 2018-04-21.
- Regeringskansliet. 2017. *Nationell säkerhetsstrategi*. 2017-01-04.
- Regeringens skrivelse 2014/15:146. *Förebygga förhindra försvåra. Den svenska strategin mot terrorism.*
- Regeringens skrivelse 2016/17:196. *Sveriges samlade politik för internationell och militär krishantering.*
- Riksdagen 1 = Riksdagens hemsida. *Svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/svenskt-deltagande-i-den-militara_H201UF%C3%B6U4. Hämtad: 2018-04-21.
- Riksdagen 2 = Riksdagens hemsida. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/fortsatt-svenskt-deltagande-i-den-militara_H301UF%C3%B6U2. Hämtad: 2018-04-30.
- Riksdagen 3 = Riksdagens hemsida. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/fortsatt-svenskt-deltagande-i-den-militara_H401UF%C3%B6U2. Hämtad: 2018-04-30.
- Riksdagen 4 = Riksdagens hemsida. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*. [Elektronisk]. Tillgänglig: https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/fortsatt-svenskt-deltagande-i-den-militara_H401UF%C3%B6U4. Hämtad: 2018-04-30.

- Riksdagen 5 = Riksdagens hemsida. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*. [Elektronisk]. Tillgänglig: Hämtad: https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/debatt-om-forslag/fortsatt-svenskt-deltagande-i-den-militara_H501UF%C3%B6U2. 2018-04-30.
- Riksrevisionens rapport 2011:14. *Svenska bidrag till internationella insatser*. Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2014/15:UFöU4. *Svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*.
- Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2014/15:UFöU5. *Säkerhetspolitisk inriktning-Sveriges försvar för perioden 2016-2020*.
- Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2015/16:UFöU2. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*.
- Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2016/17:UFöU2. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*.
- Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2016/17:UFöU3. *Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali*.
- Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2016/17: UFöU4. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*.
- Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2017/18: UFöU2. *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i norra Irak*.
- Socialdemokratiska arbetarpartiet. 2014. *Ett bättre Sverige för alla. Valmanifest 2014*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.socialdemokraterna.se/globalassets/var-politik/arkiv/valloften-manifest-och-analyser/valmanifest-2014.pdf>. Hämtad: 2018-04-21.
- SOU 2017:16 *Sverige i Afghanistan 2002–2014*.
- Svenska akademien. 2006. Svenska akademiens ordlista över svenska språket. 13.uppl. Stockholm. Svenska Akademien.
- Svenska Dagbladet (SvD). 2015. *Drar Wallström och Hultqvist åt samma håll?* Ledare. 2015-12-03. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svd.se/drar-wallstrom-och-hultqvist-at-samma-hall>. Hämtad: 2018-05-08.
- Svenska Dagbladet (SvD). 2016. *Vad döljer regeringen med Sveriges insats i Irak?* Ledare. 2016-10-17. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svd.se/vad-doljer-regeringen-med-sveriges-insats-i-irak>. Hämtad: 2018-05-08.
- Sverigedemokraterna. 2014. *Vi väljer välfärd! Sverigedemokratiskt valmanifest - valet 2014*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://sd.se/wp-content/uploads/2014/08/Valmanifest.pdf>. Hämtad: 2018-04-21.
- Sveriges Television (SVT). 2013. *Sverige kan inte lita på Natos hjälp*. Nyhetsartikel. 2013-01-14. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sverige-kan-inte-lita-pa-natos-hjalp>. Hämtad 2018-04-25.
- Sveriges Television (SVT). 2014. *Sverige på listan över USA:s allierade mot IS*. Nyhetsartikel. 2014-09-26. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/nyhetstecken/sverige-pa-listan-over-usa-s-allierade-mot-is>. Hämtad: 2018-04-16.
- Sveriges Television (SVT). 2014. *Regeringskrisen: Detta händer nu*. Nyhetsartikel. 2014-12-03. [Elektronisk]. Tillgänglig:

- <https://www.svt.se/nyheter/sverigedemokraterna-rostar-for-alliansens-budget-detta-hander-nu>. Hämtad: 2018-05-07.
- Sveriges Television (SVT). 2015. *Decemberöverenskommelsen: Detta har hänt*. Nyhetsartikel. 2015-10-15. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/decemberoverenskommelsen-detta-har-hant>. Hämtad 2018-04-22.
- Sveriges Television (SVT). 2017. *Majoritet för att kriminalisera samröre med terrorgrupper*. Nyhetsartikel. 2017-04-12. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/majoritet-for-att-kriminalisera-samrore-med-terrorgrupper>. Hämtad: 2018-04-23.
- Sveriges Television (SVT). 2017. *Dagarna som skakade Sverige*. Nyhetsartikel. 2017-04-14. Uppdaterad: 2017-09-29. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/dagarna-som-skakade-sverige>. Hämtad: 2018-04-23.
- The global coalition 1 = The global coalition hemsida: *75 partners*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://theglobalcoalition.org/en/partners/>. Hämtad 2018-03-30.
- Thurén, Torsten. 2007. *Vetenskapsteori för teori*. Uppl. 2:8. Stockholm. Liber.
- US Department of State 1 = US Department of state hemsida: *The Global Coalition To Defeat ISIS*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.state.gov/s/sect/>. Hämtad: 2018-03-30.
- UNRIC 1 = Förenta Nationernas regionala informationskontor för Västeuropas hemsida: *Förenta Nationernas stadga*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.unric.org/sv/information-on-fn/11>. Hämtad 2018-04-02.
- United Nations Security Council Resolution 1244. 1999-06-10.
- United Nations Security Council Resolution 1386. 2001-12-20.
- United Nations Security Council Resolution 1386. 2011-03-17.
- United Nations Security Council Resolution 2161. 2014-06-17.
- United Nations Security Council Resolution 2170. 2014-08-15.
- United Nations Security Council Resolution 2178. 2014-09-24.
- United Nations Security Council Resolution 2249. 2015-11-20.
- Utrikesutskottets betänkande 2015/16:UU12. *Mellanöstern och Nordafrika*.
- Vänsterpartiet. 2014. *Vänsterpartiets valplattform för riksdagsvalet 2014*. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.vansterpartiet.se/assets/V%C3%A4nsterpartietValplattform2014.pdf>. Hämtad: 2018-04-21.
- Wallström, Margot, utrikesminister. 2015. *Regeringens deklaration vid 2015 års utrikespolitiska debatt*. 2015-02-11.
- Wallström, Margot, utrikesminister. 2016. *Regeringens deklaration vid 2016 års utrikespolitiska debatt*. 2016-02-24.
- Wallström, Margot, utrikesminister. 2017. *Regeringens deklaration vid 2017 års utrikespolitiska debatt*. 2017-02-15.
- Westberg, Jacob. 2015. *Svenska säkerhetsstrategier*. Upplaga 1:1. Lund. Studentlitteratur.
- Yin, Robert, K. 2006. *Fallstudier – Design och genomförande*. Upplaga 1:1. London. SAGE.

Ångström, Jan. 2010. *Försvarsmaktens internationella insatser: I den svenska säkerhetens eller identitetens tjänst?* i Engelbrekt, Kjell & Ångström, Jan (red.). 2010. *Svensk säkerhetspolitik i Europa och världen*. Stockholm. Norstedts juridik.